

Een preek van J.C. Philpot: Het zoet vertreden en het bitter gesmaakt

Uitgesproken in Londen, op donderdagavond 20 juli 1843; overgenomen uit De gangen van Gods Kerk dl9

“Een verzadigde ziel vertreedt het honigzeem*, maar een hongerige ziel is alle bitter zoet.” Spreuken 27:7

In het openbaren van de Schriften heeft God het dienstig geacht ons deze te schenken onder verschillende vormen. Een groot deel van de Schriften bestaat bijvoorbeeld uit historie, zoals de historische boeken van het Oude Testament, de Evangelieën en de Handelingen der apostelen van het Nieuwe Testament. Een ander belangrijk deel van de Heilige Schrift is geopenbaard in de vorm van de profetie, zoals de profetische boeken van het Oude Testament en de Openbaring van Johannes. Een ander deel is geopenbaard in de vorm van zendbrieven of brieven, zoals de zendbrieven in het Nieuwe Testament. Ook is een deel geopenbaard in de vorm van godvruchtige meditaties, lofzangen en gebeden, zoals meer bijzonder het geval is met het boek der Psalmen, en andere verspreid staande gedeelten van Gods Woord. En nog een vorm, waarin het God heeft behaagd Zijn gedachten in de Schriften te openbaren, is die van de Spreuken. Dat wil zeggen korte zinnen, zedekundige kernspreuken, waarin geestelijk onderwijs ligt uitgedrukt. Wellicht is er geen boek in de Schrift, dat diepere wijsheid en een bevindelijker ader van de Goddelijke Waarheid bevat dan het Spreukenboek. En de schoonheid ervan bestaat in hoge mate hierin, dat onder klaarblijkelijk louter zedekundige zinnen de diepste geestelijke wijsheid wordt geleerd. Zodat het kind van God, terwijl de wereld veel in de Spreuken moge opmerken, dat in zedekundig opzicht te bewonderen valt, verlicht door de Geest, veel in een geestelijke zin opmerkt om te bewonderen en te gevoelen. En terwijl de vleestelijken met de dop spelen, is Gods volk bij ogenblikken bevoorrecht zich met de pit te voeden. Ik behoef nauwelijks voorbeelden van deze tweeledige betekenis naar voren te brengen, daar wij nauwelijks een enkel vers van het Spreukenboek kunnen lezen, waarin dit niet in mindere of meerdere mate opgesloten ligt. Juist ook de tekst, waarvan wij, naar ik hoop met Gods zegen, zullen vaststellen dat deze een gezalfde betekenis en een zoete reuke van de bevindelijke waarheid bezit, heeft zowel een natuurlijke als een geestelijke betekenis. Het is in letterlijk opzicht waar dat iemand zelfs walgt van het heerlijkste voedsel, wanneer hij verzadigd is. En het is ook letterlijk waar, dat voor iemand, die hongerig is zelfs het bittere voedsel zoet is, zolang dit voedzaam is. Maar we behoeven tijd en geduld niet in beslag te nemen met in te gaan op de letterlijke betekenis van de tekst. Die is duidelijk genoeg. En daarom gaan we over tot het overdenken van de geestelijke en bevindelijke ader van de waarheid, die eronder uitgedrukt ligt. En wanneer ik dit doe, dan heb ik het voornemen deze, met Gods zegen, vaneen te scheiden in twee aparte gedeelten, om, voor zover de Heere me ertoe zal bekwamen, de geestelijke betekenis ervan duidelijker te verklaren. ‘Een verzadigde ziel vertreedt het honigzeem, maar een hongerige ziel is alle bitter zoet.’

I. Wie is deze ‘verzadigde ziel’? Het is iemand, die door God nooit door de Heilige Geest tot geestelijk leven is verwekt. Iemand, die nog in de dood van de natuur ligt. Maar is dit alles? Zal dat een afdoende beschrijving zijn van hetgeen de Heilige Geest bedoelt met de uitdrukking ‘een verzadigde ziel’? Wij moeten nog wat toevoegen aan de omschrijving, die ik reeds heb gegeven, om ons een helder beeld te verschaffen van de betekenis van de woorden. Het stelt dan ook niet zozeer iemand voor, die dood in de zonde is, alswel iemand, die dood is in een belijdenis. Het duidt niet zozeer de vleeselijke mens aan, die geen belijdenis van enige godsdienst betracht, alswel degenen, die aanspraak maken, en dan ook niets meer dan een aanspraak, op het bezitten van de godzaligheid. Maar laten wij, met Gods zegen, wat in bijzonderheden afdalen. Algemeenheden passen Gods volk niet. Zij hebben behoefte aan iets bijzonders. Aan iets, dat meteen tot de zaak komt. Iets, dat de inwendige mens zal ontleden. Deze uit elkaar zal nemen. Deze zal ontbloten. En dat zal aanwijzen wat een kind van God is, en wat een kind van God niet is. Zodat iedereen een getuigenis in zijn eigen consciëntie kan hebben, of hij onder de onderwijzingen van de Heilige Geest verkeert of niet. Wij kunnen ‘de verzadigde ziel’ dan ook met een enkele uitdrukking beschrijven, als ‘iemand, die verzadigd is van het eigen ik’. Het eigen ik heeft in een van haar gedaanten volledig bezit van hem. En hij heeft nog nooit die eerste stap gezet, die door de Heere van leven en heerlijkheid verordend wordt als de toegangsdeur tot Zijn koninkrijk: ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.’ (Matth. 16:24) Het eigen ik is nooit verloochend of gekruisigd. En daarom is hij verzadigd van het eigen ik, omdat het in hem nooit een dodelijke slag ontvangen heeft.

* Eng. Vert. heeft: ‘De verzadigde ziel walgt van een honigraat, maar de hongerige ziel is alle bitter zoet.’ - vert.

Maar dit eigen ik is zulk een geveinsd schepsel. Het kan zulke maskers dragen. Het kan zoveel gedaanten voorwenden. Het kan zich tot zulke hoogten verheffen. Het kan tot zulke diepten verzinken. Het kan in zulke gaten en schuilhoeken kruipen, dat ik niet zal kunnen volstaan met te zeggen, dat 'een verzadigde ziel verzadigd is van het eigen ik', tenzij ik probeer de rol van de politie te spelen, om de misdadiger te ontdekken, hem op te sporen in zijn schuilhoek, en hem eruit te slepen in de openbaarheid.

1. Eén gestalte dan van het eigen ik is de eigengerechtigheid. En wij kunnen nauwelijks geloven, welk een sluwe ellendeling deze eigengerechtigheid is. Er zijn veel mensen, die de gedachte dat ze een farizeeër kunnen zijn beneden zich achten, in wie de wortel van het farizeeïsme nooit is getroffen. En ik geloof met mijn hart en consciëntie, dat ieder mens een doortrapte en driedubbel overgehaalde farizeeër is, tenzij God het werk van de genade in zijn hart begonnen is, en daarmee voortgaat. En misschien zijn wel de grootste farizeeërs, die in het openbaar rondwandelen, sommigen met een calvinistische belijdenis van godsdienst, die een naam hebben dat ze leven, maar die voor God dood zijn in de zonde. Indien iemand niet geleerd heeft en er niet toe gebracht is deze beide zaken, de Wet en het Evangelie, bevindelijk te kennen, dan moet hij in meerdere of in mindere mate een farizeeër zijn. Wanneer hij niets kent van een vonnis van inwendige veroordeling en van de dood, waaronder hij nedervalt voor de troon van de allerhoogste God als een totaal bedorven ellendeling, zonder hoop of kracht, dan is het hart van farizeeïsme in hem nog niet geraakt. En wanneer hij niet in meerdere of in mindere mate het Evangelie kent, zodat hij door het oog des geloofs een gezegende en zegenende Jezus aanschouwt, dan zal het farizeeïsme binnenin hem schuilgaan en haar werk doen. Een mens moet op iets steunen. En indien hij door het geloof niet steunt op het bloed en de gerechtigheid van de Zoon van God, dan moet hij in meerdere of in mindere mate op zichzelf steunen.

2. Maar vervolgens is 'de verzadigde ziel' ook iemand, die verzadigd is van begrippen, leerstellingen, beschouwingen, gevoelens en meningen. Maar hij heeft hiervan niets van God ontvangen. De bedrieglijkheid van het menselijk hart gaat het vermogen van de mens, en ik zou wel mogen zeggen van de engelen, te boven, om dit te ontleden. De diepten van de menselijke geveinsdheid gaan de mens, die het allerscherpst van gezicht is te ver om deze nauwkeurig te onderzoeken. En ze gaan het vermogen van de bekwaamste mens te boven om deze bloot te leggen. Welnu, er zijn er honderden, die uit boeken, of van predikanten gezonde Evangelieleerstellingen hebben verkregen. Maar wat het is deze van God te ontvangen in een verbroken hart en een verslagen geest, als middelen tot opwekking of hartsterking voor een bezwijkende ziel, daarvan kennen zij volstrekt niets. Maar zij hebben de leerstellingen ontvangen, zoals ze in het Woord van God staan. Of zoals ze uit de mond van predikanten komen, zonder ze ooit, zoals de apostel Jacobus spreekt, 'geplant' te hebben gekregen in hun hart. 'Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord dat in u geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zaligmaken' (Jacobus 1:21). De Waarheid heeft geen ingang gevonden in een verwond hart. Ook is ze er niet mee verenigd, zoals de geënte loot deel gaat uitmaken van de verwonde stam, en er één mee wordt.

3. Maar bovendien kan 'de verzadigde ziel' ook iemand voorstellen, die verzadigd is van aanmatiging. Vrienden, van alle geestelijke zonden (dat wil zeggen zonden, die een ziel kan begaan) geloof ik, dat het kind van God het allermeest de zonde van aanmatiging vreest. 'Houd Uw knecht ook terug van trotsheden; laat ze niet over mij heersen' (Psalm 19:14).

En als God in het Woord Zijn toorn tegen één zonde meer dan tegen een andere heeft uitgelaten, dan is dit wel geweest tegen de zonden van aanmatiging. Welnu, iemand, die geen vreze Gods in zijn hart heeft, geen geestelijke bevatting in zijn ziel bezit van de grootheid, majesteit, gerechtigheid en heiligheid van Jehovah, die moet, indien hij godsdienstig zou worden, noodzakelijkerwijs vermetel zijn. Onder de Levitische wet zou iemand, die het heilige en nog meer het heilige der heiligen zou betreden, schuldig staan aan aanmatiging, omdat hij niet de persoon zou zijn, die door God was aangewezen daar binnen te gaan. Tenzij hij hiertoe was gemachtigd, in het ene geval als priester en in het andere geval als hogepriester, eenmaal per jaar. En wanneer dus iemand de godsdienst aangrijpt en God leidt hem er niet in door Zijn Geest, dan is zijn aangrijpen van en aanspraak maken op de ernstvolle waarheden, die God in Zijn Woord heeft geopenbaard, een daad van aanmatiging. En hoe hoger hij zich verheft in de waarheden, die in het Woord van God geopenbaard zijn, zonder dat hij het onderwijs van de Geest bezit, des te groter is zijn aanmatiging en is hij een des te grotere vermete le indringer in het heiligdom van de Allerhoogste.

4. Vervolgens is 'een verzadigde ziel' iemand, die verzadigd is van trots. En welke soort van trots? Niet noodzakelijkerwijs wereldse hoogmoed, maar wat gewoonlijk geestelijke of godsdienstige hoogmoed wordt

genoemd. Als er dan ook aanmatiging in iemands geest woont, dan is de hoogmoed er zeer zeker de onafscheidelijke metgezel van. Iemand, die geen zielsvernederend oog op God heeft gehad, geen vernederend gezicht van zichzelf, geen gevoelige kennis van de diepten van de val, geen inzicht in zijn eigen verloren, verdorven staat heeft gehad, en die daarom op bevindelijke wijze niets kent van de levende godzaligheid, die moet noodzakelijkerwijs een hoovaardig mens zijn, want hij bezit niets dat de trotse nek in hem breekt. Ja, hoe godsdienstiger hij zelfs is, zonder het Goddelijk onderwijs, des te hoogmoediger zal hij zijn. En hoe meer hij bekrachtigd is geworden in de gedaante van de godzaligheid, terwijl hij de kracht ervan verloochent, des te meer zal de hoogmoed in zijn hart werken, regeren en heerschappij voeren.

Maar wij gaan verder met het overdenken van wat er wordt gezegd van deze 'verzadigde ziel'. En moge de Heere u in staat stellen uw consciëntie te onderzoeken, en na te gaan of u de persoon bent of niet. 'De verzadigde ziel vertreedt het honigzeem'* Wat is dit honigzeem? Sommigen mogen zeggen: 'Het is Christus'. En ongetwijfeld wijst het, in een zekere zin, op Christus. Maar uit een ander deel van Gods Woord kunnen we, naar ik geloof, iets opmaken van hetgeen er met dit honigzeem wordt bedoeld. De psalmist, die spreekt van de inzetten Gods, zegt: 'Zoeter dan honig en honigzeem' (Ps. 19:11). Onder dit honigzeem versta ik dus het Woord van God, dat met kracht en met zoetheid in de ziel afdalt. Niet Christus alleen, maar al hetgeen God geopenbaard heeft in Zijn gezegend Woord, dat met Christus verbonden is en dat uit Christus voortvloeit, zoals dat op bevindelijke wijze bekendgemaakt wordt aan de consciëntie. Indien we zouden beweren, dat het honigzeem alleen Christus voorstelt, dan zou men terecht kunnen zeggen, dat er 'verzadigde zielen' zijn, die dat honigzeem niet vertreden. Welnu, er zijn er velen, en daarvan kunnen er enigen hier zijn, die nog geen voetstap zouden willen zetten om een predikatie te beluisteren, 'indien deze,' zo zeggen zij, 'niet vol is van Christus'. Maar wat kennen zij werkelijk en bevindelijk van Christus? Hun Christus is een leerstellige, een denkbeeldige Christus. Zij luisteren er graag naar, dat Christus in de letter van het Woord wordt gepredikt. Omdat een prediking, die alleen maar leerstellig van Hem spreekt, geen verdorvenheden van binnen aanroert, geen geveinsdheid blootlegt, geen verborgen aanmatiging aan het licht brengt, geen pijnlijke overtuigingen in hun gemoed veroorzaakt. Maar wanneer Christus bevindelijk bekendgemaakt wordt en de ziel doortrokken wordt van de zoetheid van de Waarheid van God, en het Woord met kracht, aangenaamheid, bedauwing en zalving wordt toegepast, die de Geest in het hart doet afdalen, evenals de honig uit de volle honigraat drupt, dit, wat juist de kern en het merg van de levende godzaligheid is, 'vertreedt de verzadigde ziel'. De verzadigde ziel begeert alles, behalve de toepassing van het Woord van God aan de ziel door de Geest. Alles, behalve de kracht en de aangenaamheid. Alles, behalve wat de consciëntie raakt, en wat in het hart afdalt, zoals de dauw, die van de hemel op de dorre aarde valt. De 'verzadigde ziel' begeert alles, behalve juist deze zaken. U kunt zoveel begrippen, zoveel leerstellingen, zoveel gevoelens hebben als u wilt, maar het ware werk van de Heilige Geest in de consciëntie, het levende onderwijs van 'God tot nut', en dat gepaard gaat met de vertederende kracht en een wegsmeltende uitwerking op de ziel, de verzadigde ziel begeert alles, behalve dat laatste. 'Wij laten dat alles voor de ellendige zuchters, voor de mestwormen en de bedorvelingen. Dat past ons niet', zeggen ze. 'Wij wensen over Christus te horen'. O, tegen welk een gevaarlijke, met welk een listige duivel hebben we toch te strijden! Zelfs de Naam van Christus, en zelfs de leerstukken van Christus kan hij gebruiken, terwijl hij aldoor zijn misleide slachtoffers tot hun ondergang verlost. Zodat iemand, die dood is in een belijdenis, en die niet meer genade in zijn hart heeft dan satan zelf, leerstellig over Christus kan horen prediken, en zich hierin kan verblijden. Maar wanneer wij spreken van en aandringen op een consciëntie, die bewogen is door de vreze Gods. En van een hart, dat vertederd en week gemaakt is door de Geest. Wanneer op vastberaden wijze de hand wordt gelegd op een zekere verdorvenheid in het binnenste, dan kronkelt hij als een slang, waar u plotseling op trapt, op uw weg. En aldus zijn diezelfde zaken, die Gods volk bemint, en het enige, dat hen kan voldoen, namelijk 'het honigzeem' en de zoetheid van de Waarheid van God, die afdalen in hun hart, de enige zaken, die de ziel van het levende huisgezin waarlijk tot nut kunnen zijn, kunnen vervrolijken, sterken en bemoedigen, juist de dingen, die 'de verzadigde ziel vertreedt.'

Maar wat ligt er veel opgesloten in het woord 'vertreedt'! Het betekent niet alleen maar haten. Het is nog sterker dan haat. Het betekent een zich met afschuw ervan afkeren. Het woord 'vertreden' (walgen van - vert.) wordt soms toegepast op de gevoelens, die Gods volk van zichzelf heeft. Zoals in de tekst: 'Gij zult van uzelf een walging hebben over al uw boosheden, die gij gedaan hebt' (Ezech. 20:43). Wanneer iemand een walg van zichzelf heeft, dan betekent dit niet alleen, dat hij zichzelf haat, maar ook, dat hij zichzelf beschouwt als een walgelijke verfoeilijke ellendeling. Wij walgen van padden. Sommigen walgen van spinnen. We walgen van

* Hier, zowel als elders, volgen wij, voor zover het verband van de predikatie begrijpelijk blijft, de Holl. vert., daar een te veelvuldig verwijzen naar de Eng. Vert. eerder storend zou werken, dan dat dit tot verduidelijking dienen zou. - vert.

vuil. Ervan walgen geeft dus niet slechts te kennen een zaak te haten, maar ook deze te haten als iets, dat wij niet kunnen verdragen om te beschouwen. De 'verzadigde ziel', die volgestopt is met leerstellingen, gevoelens en begrippen, die vol is van trots en van aanmatiging, vertreedt dus het honigzeem. Wanneer hij bij voorbeeld een bevindelijke bediening hoort. Wat is dan daarvan de uitwerking op hem? Zijn heimelijke taal is: 'Ik kan dit niet uitstaan. Ik haat het over een samenraapsel van gevoelens te horen spreken. Zulk een kleinzielige prediking, zulk een prediking van het eigen ik past niet bij me.' Aldus keert 'de verzadigde ziel' zich met haat en verachting af van de kracht van de Waarheid. En van het instrument, door wiens mond deze Waarheid komt. En terwijl sommigen van Gods ellendige, nooddruftige volk zich misschien voeden met de Waarheid, die met zoetheid in hun ziel afdaald, rijzen in zijn hart de vijandschap, boosaardigheid, toorn, haat, en 'alle onbarmhartigheid' op, zoals de dienst van de Engelse Staatskerk dit zegt.

II. Maar wij gaan over tot het overdenken van de andere zijde van de zaak. Want door een zaak in tweeërlei opzicht te beschouwen, kunnen wij deze soms duidelijker verstaan. 'Maar een hongerige ziel is alle bitter zoet.' Wij hebben hier dus een tegenstelling. We hebben de 'verzadigde ziel' beschouwd. Wij hebben haar bekeken, haar ontleed, We hebben getracht een paar van haar bedeksels af te trekken, even onder het masker te gluren en een blik op te vangen van haar gelaatstrekken. Laten wij nu de andere zijde van het onderwerp eens beschouwen, en onderzoeken wat 'de hongerige ziel' is. Wij willen beginnen met wat de Heere Zelf op dit punt spreekt. 'Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden' (Matth. 5:6). Maar wat wordt er te kennen gegeven met de uitdrukking 'honger'? Wanneer de Heilige Geest natuurlijke beelden gebruikt, dan is dat, opdat wij er een geestelijke betekenis uit mogen halen. Wat zijn dus de voornaamste oorzaken van de honger?

Vermoeiende arbeid is één oorzaak. Schraalheid is een andere oorzaak. En ons voedsel te nuttigen met langdurige tussenpozen is een derde oorzaak. Pas deze drie begrippen toe op de geestelijke honger, vermoeiende arbeid, schraalheid, en langdurige tussenpozen tussen de verkwikkingen. En, indien u deze drie zaken op geestelijke wijze kent, dan zeg ik u, dat u een 'hongerige ziel' bent.

1. Het eerste vereiste om honger te hebben is dus vermoeiende arbeid. Maar wat is geestelijke arbeid? In de eerste plaats is er een arbeiden onder de Wet. Als iemand probeert rechtvaardig te zijn voor God. En dat is zoveel als een steile straat, niet ver van deze plaats vandaan, die wordt genaamd 'heuvel van vergeefse arbeid'. Er zijn er velen, die zich hebben ingespannen en die gezwogd hebben op 'de heuvel van vergeefse arbeid'. En wanneer zij, naar ze dachten, nabij de top gekomen zijn, zijn zij naar beneden gegleden en moesten opnieuw proberen naar boven te klimmen. Er is geen moeitevoller arbeid, dan te arbeiden om onze eigengerechtigheid op te richten. De arbeid van een sjouwerman in de haven, kan in de verste verte niet vergeleken worden bij die van een ziel, die zwoegt onder het uitwerken van haar eigengerechtigheid. De meest vermoeiende handenarbeid, die iemand kan doorstaan, is niets vergeleken bij het zwoegen van een ellendige ziel die 'haar plicht wil volbrengen', en die haar zaligheid wil uitwerken, opdat God haar met voldoening moge beschouwen. En waarom? Wel, wanneer de arbeider aan het einde van de dag zijn werk beschouwt, dan ziet hij, dat hij wat gedaan heeft. Hij heeft zoveel voren geploegd. Hij heeft zoveel schepels koren gedorst. Hij heeft zoveel balen verplaatst met de kraan. Hij heeft zoveel lasten op zijn rug gedragen. Hij heeft iets, dat hij als gedaan beschouwen kan. Maar als het arme kind van God, dat bezig is met de Wet, ziet op hetgeen hij heeft gedaan, dan bemerkt hij niet alleen, dat hij niets gedaan heeft, maar bovendien dat hij heeft bedorven, al hetgeen hij had geprobeerd te doen. In plaats van vooruit te gaan, is hij alleen maar achteruit gegaan. En aldus heeft hij zich niet slechts tevergeefs ingespannen, maar aan het einde van de dag is hij verder van de plaats af, die hij zich ten doel stelde, dan hij 's morgens was. Handenarbeid kan dan ook nooit worden vergeleken bij de arbeid van een ziel, die probeert haar eigengerechtigheid op te richten.

Vervolgens is er een arbeiden onder krachtige en pijnlijke verzoeken. En voorwaar, dit is arbeid. De arbeid, in natuurlijk opzicht, zal het zweet op iemands gelaat brengen. En de arbeid, in geestelijk opzicht, zal het zweet door de poriën van iemands huid jagen. Wanneer de duivel iemand verzoekt tot allerlei ongeloof, tot alle gruwelijke godslastering, alle vuile walgelykheid, alle walgelyke zinnelykheid, wanneer hij voortdurend de gedachten bestookt, en in iemands gedachten allerlei vuile gruwelen blaast, dit is arbeid. En wanneer dit iemand niet het zweet doet uitbreken, dan kan alle vermoeiende handenarbeid in de wereld dit niet. Er is ook een arbeiden onder beproevingen en bezoeken, onder de lasten, die op iemands schouders zijn gelegd. Onder moeilijke omstandigheden, met een bedroefd gezin en bedroefde kinderen. Wanneer al deze zaken iemand treffen, dan doen ze hem moeite aan. Het praten over een zich inspannen ten nutte van anderen, het

praten over het werk van Bijbelgenootschappen en zendingsgenootschappen, het is alles maar samenspel, vergeleken bij de arbeid van een ziel, die wordt geoefend met bezoeken en verzoeken.

2. Maar ik stipte aan, dat er nog een zaak is, die iemand erg hongerig doet zijn. En dat is schraalheid. Wanneer men heel wat brood op zou kunnen eten, en men heeft dan slechts een kwart of een achtste van wat men zou kunnen nuttigen. Schraalheid zal iemand dan ook hongerig doen zijn en doen blijven. En ik geloof, dat Gods volk merendeels erg kort wordt gehouden. Zij worden merendeels niet de vruchtbare weiden ingestuurd, waar zij kunnen eten en op hun gemak kunnen nederliggen. Maar zij ontvangen een mondjevol hier, een mondjevol daar. Reken erop, vrienden, dat ware geestelijke zegeningen erg zeldzaam zijn. Wanneer u echter luistert naar hetgeen de mensen spreken aan de kerkdeur, en elders, dan zou u zeggen, dat God de zegeningen even overvloedig deed neerkomen, als de hagel, of als de regendruppels bij een onweersbui. Maar u moet niet altijd luisteren naar hetgeen de mensen spreken bij de deur van de kerk, waar de één roept: 'Wat een gezegende man is dit!' En een ander: 'Welk een gezegende man is dat!' En een derde: 'Wat een kostelijke preek hebben we vandaag toch gehoord!' Als u al dit gepraat zou geloven, dan zou u menen, dat de Evangeliezegeningen van omhoog zouden neerregenen. Maar de ware kinderen van God weten, dat deze naar waarheid heel zeldzaam zijn. Ik heb een goede man eens horen zeggen: 'Indien ik in mijn leven zes kruimels zou mogen krijgen, en ten laatste ten hemel gaan zou, dan zou ik dit zelfs niet kunnen verwachten.' Let wel, niet zes broden, maar zes kruimels. Welnu, deze man had het onderscheid geleerd tussen ware zegeningen en valse zegeningen. En ik geloof, dat als iemand het onderscheid leert kennen tussen natuur en genade, tussen hetgeen God de mens schenkt, en hetgeen de mens voor zichzelf steelt, wanneer iemands ogen aldus zijn geopend, om op te merken en te gevoelen, wat ware zegeningen zijn, dat hij dan begint te gevoelen hoe gering ze in aantal zijn.

Welnu, er zijn sommige mensen, die, wanneer zij een predikant horen prediken, vrijwel zijn hele predikatie kunnen meenemen. Die kunnen vertellen, hoe deze was onderverdeeld, en hoe het onderwerp werd behandeld. En die, als zij naar huis gaan, er tegen iedereen over zullen praten. Terwijl wellicht bij sommigen van de arme kinderen van God, die verbroken van hart zijn, de duivel aldoor onder het luisteren allerlei onreinigheid in hun gedachten uitstortte, en hen allerlei wereldse plannen voorstelde. Of dat zij, wanneer hun consciëntie net door een paar woorden werd geraakt, of wanneer zij een druppeltje Goddelijke vertroosting in hun hart hebben ontvangen, dat zij daar dan wekenlang op moeten leven. Zodanig is het onderscheid tussen wezenlijkheid en namaak. Dat is het verschil tussen hetgeen de natuur kan verschaffen, en het ware werk van de Heilige Geest in de ziel. Welnu, wanneer u vanavond naar huis gaat, werp er dan eens, als de Heere u ertoe in staat stelt, een ernstvolle terugblik op, hoeveel malen de Heere u in uw leven heeft gezegend, hoeveel malen u op een ernstvolle wijze zeggen kunt: 'Op deze en die tijd heeft God mijn ziel gezegend.' En indien u een half dozijn opzienbarende gelegenheden kunt tellen, waarop God op een opmerkelijke wijze uw ziel heeft gezegend, en deze als een gewaterde hof deed zijn, dan bent u met recht een hoog bevoorrecht mens. Ik bedoel niet te zeggen, dat er geen teugjes en druppels, een mondjevol hier en een bete daar geweest kunnen zijn, en dat uw ziel niet op een gevoelige wijze kan zijn bemoedigd en levendig kan zijn gehouden. Maar wanneer u onderzoekt hoeveel opzienbarende zegeningen er waren, en het aantal keren opsomt, dat de God van Israël uw ziel heeft bezocht, bevochtigd, getroost en gezegend, dan geloof ik, dat u, indien God u eerlijk heeft gemaakt, zult vaststellen, dat de vingers van één of twee handen zullen volstaan om ze te tellen.

3. En dit voert me tot de derde zaak, die iemand hongerig doet zijn. En dit is langdurige tussenpozen tussen het nemen van voedsel. Geen vijf maaltijden: ontbijt, koffiemaaltijd, middagmaal, thee(-maaltijd) en het avondeten, en dat iedere dag. Gods kinderen zijn niet als wethouders, die zich als gemeste duiven verlustigen in en zwelgen van alle lekkernijen en genotmiddelen van het seizoen. Maar hetgeen zij verkrijgen, wordt bij zeer langdurige tussenpozen geschonken. Niet slechts schaars in hoeveelheid, als het komt, maar ook bij grote en ver uit elkaar liggende tussenpozen. Zodat, als zij eenmaal in de zes maanden, of eenmaal per jaar worden gezegend, werkelijk worden gezegend, dat zij dan goed af zijn.

Dus deze drie samenwerkende zaken scheppen een 'hongerige ziel'. Maar om 'een hongerige ziel' te zijn, dan moet een mens behoefte hebben aan iets. De 'verzadigde ziel' heeft aan niets behoefte. Zij 'vertreedt het honigzeem'. Maar de 'hongerige ziel' heeft behoefte aan iets. En wat is het, waaraan zij behoefte heeft? Ze heeft behoefte aan gepast voedsel. Neem een hongerige man in natuurlijk opzicht. Geef hem een klomp klei, een brok krijt of een stuk hout. Kan hij dat eten? Neen. Hoe hongerig hij ook zijn moge, het is voor hem geen voedsel. Hij heeft behoefte aan iets, dat hem voedt en onderhoudt. Aan iets, dat zijn buitengewone eetlust stilt. Zo is het ook geestelijk. (Ik laat graag de vergelijkingen in elkaar vloeien, want hieruit kunnen we soms dat geestelijke voedsel halen, dat de ziel nodig heeft.) Wanneer een man hongerig is, zou u hem dan vuil willen

geven? Wanneer u dat doet, dan zal dat hem niet voeden. In West-Indië komt een kwaal voor, die, naar ik soms heb gedacht, van toepassing is op menige geestelijke ziekte in Engeland. Deze wordt genoemd 'vuil eten'. En ik zal u zeggen wat het is. De negerkinderen, en soms ook de volwassen negers, worden gekweld door een bedorven eetlust. En deze eetlust vraagt naar vuil en voedt zich daar onophoudelijk mee. Men ziet de arme kinderen gedurig in het vuil rollen, en zich er tersluiks mee voeden. En wel met het smerigste afval, dat ze kunnen krijgen. En wat is het gevolg? Geleidelijk kwijnen zij weg en sterven ze. Zodat de planter weet, wanneer dit 'vuil eten' een plantage bereikt (want de gewoonte wordt besmettelijk), dat hij al de kinderen zal verliezen, tenzij dit een halt wordt toegeroepen. Ik geloof, dat er heel wat van dit 'vuil eten' van de negers in de godsdienstige samenleving is. Dat wil zeggen, dat er een bedorven eetlust is, die gezond voedsel vertreedt, en die zich kan voeden met alles, behalve met het vlees en bloed van de dierbare Zoon van God. En wat is het gevolg? Wel, deze mensen moeten noodzakelijk wegwijnen en sterven. Wanneer zij zich kunnen verlustigen in afval, en schillen en vuil kunnen eten, indien zij zich kunnen voeden met al hetgeen achterblijft bij het smakelijke vlees van het Lam van God, dan zijn ze niets anders dan 'vuil eters'. En het 'vuil eten' zal hen tot de eeuwige dood brengen.

De kinderen van God hebben behoefte aan voedsaam voedsel. Zij hongeren naar de Goddelijke waarheid en naar Goddelijke vertroosting. Voedsaam voedsel is voor de 'hongerige ziel' in geestelijk opzicht even noodzakelijk, als voedsaam voedsel in natuurlijk opzicht noodzakelijk is voor het hongerige lichaam. Maar de tekst luidt: 'Een hongerige ziel is alle bitter zoet.' Wat betekent dit? Betekent het, dat het bittere zoet is op het ogenblik, dat het wordt gegeten? Ik kan niet geloven, dat het dit betekent. Maar het is zoet, nadat het is gegeten. En de 'hongerige ziel' hunkert zo naar stevig voedsel, dat ze een aanzienlijke mate van bitterheid in haar voedsel kan verdragen, om de voeding te verkrijgen, die het bevat. Aan sommigen van ons kan, toen ze erg hongerig waren, bitter brood voorgezet zijn. Wij hebben het evenwel gegeten en wij hebben ondervonden, dat het bittere brood niet onaangenaam was voor onze maag. Maar nadat wij de bitterheid aan het gehemelte waren kwijtgeraakt, voelden we ons verkwikt door de voeding die erin lag. Maar toentertijd konden wij niet anders dan de bitterheid proeven. Het brood zelf was niet zoet, maar de voeding, die wij er nadien uit trokken, was dit wel. Zoals de apostel spreekt: 'En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn.' Het bitter wordt dus niet veranderd in zoet, maar er ligt een gezegende voeding in, die daarna zoet wordt.

Wat een bittere zaken zijn bij voorbeeld verzoeken. Verzoeken tot ongeloof, tot godslastering, ontucht, en tot alle andere gemene verzoeken van de duivel. Wat zijn deze bitter voor iemands consciëntie, wanneer deze teder gemaakt is in de vreze Gods! Maar de verzoeken hebben dan ook, als ze zijn voorbijgegaan, een zoetheid nagelaten. Ze hebben een goede uitwerking gehad. Zij hebben de christen uit de wereld uitgeleid. Zij hebben hem zichzelf doen verfoeien. Zij hebben zijn vroegere afgoden aan stukken gebroken. Ze hebben hem zichzelf doen kennen als een verloren en verdorven ellendeling voor God. De man is verheugd, dat hij ze heeft doorgemaakt. Hij gevoelt dat het zoet is, dat hij is verzocht geworden, vanwege het goede, dat hij uit deze oefeningen heeft verkregen. Zo is het ook met bezoeken, beproevingen en droefenissen. Het zijn heel bittere zaken. En ze moeten noodzakelijk bitter zijn, want God bedoelde nooit, dat ze anders zouden zijn. God handelt met Zijn kinderen niet, zoals een toegeeflijke ouder doet met een verwend kind. Wanneer hij het even aanraakt met het uiteinde van de roede in een soort schijnvertoning, of misschien in een vlaag van klaarblijkelijke verontwaardiging de kleding van het kind raakt, dat hij er wel goed voor zorgdraagt het kind geen pijn te doen. God doet niet alsof, zoals in dit voorbeeld. Maar wanneer Hij de roede neemt, dan is het om deze te doen voelen. En wanneer Hij moeite over Zijn kinderen brengt, dan is dat, opdat zij eronder mogen lijden. Onze tekst betekent, naar ik geloof, dan ook niet, dat 'het bitter' zoet is, wanneer het wordt genomen, want dan zou het ophouden bitter te zijn. Maar het is zoet vanwege het gezegende voedsel, dat er voor de ziel uit wordt voortgebracht. Ik herinner me, vele jaren geleden, de reizen van Franklin naar de Noordpool te hebben gelezen. En in natuurlijk opzicht is het een zeer belangwekkend boek. Maar er wordt één voorval in vermeld, dat zojuist bij me opkomt. Bij het zwerven over de sneeuwvelden van de in de pool gelegen gebieden was er dagen- en naar ik geloof wekenlang, geen voedsel te krijgen, behalve korstmos. Ofwel een soort mos, dat op de rotsen groeide, en dat zo buitengewoon bitter (zoiets als 'ijsland- se mos') was, dat het slechts met de grootste walging kon worden gebruikt. En toch leefden zij hierop. Zij hadden geen andere keus. Zij moesten of dat eten, of sterven. Maar die bittere mos werd zoet, nadat het hun gehemelte was gepasseerd. Want het bezat een voeding, die hun lichaam in leven hield. En aldus hebben velen van Gods volk, die de vreselijkste

beproevingen hebben doorstaan, later ondervonden, dat er voeding uit voortkwam. Welk een bittere zaken zijn de verwijten en vermaningen van God in de consciëntie! En nochtans, wie zou er zonder deze willen zijn? Ik doe een beroep op u, die God vreest, of u weloverwogen zou willen verkiezen nooit blijken van Goddelijke afkeuring te ondervinden, en nooit de afkeuringen van de Goddelijke toorn zou willen voelen, iedere keer, dat u de verkeerde weg opgaat? In mijn consciëntie geloof ik, dat u, wier hart is teder gemaakt in de vreze Gods, zou spreken: 'Heere, laat ik Uw afkeuringen hebben. Want indien ik Uw afkeuringen niet heb en geen consciëntie om deze te voelen, in welke zonden zou ik me dan niet roekeloos storten? Waar zou mijn verdorven natuur me niet heenvoeren, indien ik Uw ernstvolle vermaningen niet zou hebben!'

Diezelfde verwijten worden dus zoet. Niet in zichzelf, nóch voor het ogenblik, maar vanwege de duurzame bate, die eruit voortkomt. Een bevindelijke predikant, die u omlaaghaalt uit uw verheven toren, ontbloot u, en doet u op deze wijze ontbloot blijven. En hij zendt u naar huis met het hoofd neergebogen, en uitroepende: 'O Heere, zie in genade op mij neder!' Zulk een predikant kan dingen zeggen, die u op het ogenblik zelf als erg bitter voelt. Maar nadien zult u vaststellen, dat er duurzaam goed uit is voortgekomen. Indien ik naar Londen moest komen om ook al Gods volk te behagen, dan zou ik tevergeefs zijn gekomen. Ik zie graag, dat de mensen bij tijden het hoofd laten hangen en tot de Heere roepen: 'Ben ik juist, of ben ik verkeerd?' Ik zie graag, dat er een zeker voornemen tot stand wordt gebracht. Dat er enige harten worden verwond. Dat er een zekere verborgen list van satan wordt ontmaskerd. Dat de mensen niet huiswaarts keren als even zoveel vliegen die gonzen en in het rond zweven, maar dat ze vernederd en verbroken mogen zijn. En dat ze zo nodig bekommerd mogen zijn. En dat zij, wanneer zij zich te bed begeven, mogen beginnen zich om en om te keren, en uitroepen: 'Onderzoek mij, o Heere, en beproef mij.' Enkele weken geleden was ik te Bradford, in het noorden van Engeland. En naar ik vertrouw, stelde de Heere me in staat een weinig getrouw te handelen met het volk aldaar. Zij hoorden me met veel aandacht aan. En het speet me niet, dat ik de volgende morgen vernam, dat er onder hen waren geweest, die een nagenoeg slapeloze nacht hadden doorgebracht. Ik geloof, dat dit voor hen en ook voor mij een betere blijk was, dan dat ik hen zou zien rondfladderen op de vleugels van zelftoejuiching. Ik weet bij bevinding, dat het een bittere zaak is, om zich te bed liggend om en om te woelen in ziels- bekommernis en benauwdheid. Maar het is verreweg beter dan dat men zijn hoofd welgetroost op het kussen neerlegt, en spreekt: 'Ik bekommer me niet om hetgeen de man zegt. God heeft dit gedaan, en Christus heeft dat gedaan, en ik ben behouden en veilig.' Terwijl het arme, misleide schepsel geen werk of getuigenis van de Geest in zijn ziel bezit. Het is beter een oprecht hart te hebben, dat roept tot de Heere met vele zuchtingen, dan een hart te bezitten, dat opgeblazen is van zelfverheffing en gewichtigheid. Wanneer iemands godsdienst geheel stuk wordt geslagen, uit de verborgen diepten van het hart te voorschijn wordt gehaald, en aan het daglicht wordt blootgesteld, dan is dit een bittere zaak. Maar u moogt erop vertrouwen, dat het uiteindelijk zoet is, want men zal vaststellen, dat er in deze leidingen van God met zijn ziel een duurzaam goed ligt. Hij zal ondervinden, dat er een zoetheid voortkomt uit deze zeer bittere zaken. En aldus, terwijl 'de verzadigde ziel het honigzeem vertreedt, is de hongerige ziel alle bitter zoet.' Welnu, wie bent u? Een 'verzadigde ziel' of 'een hongerige ziel'? Vertreedt u het honigzeem? Hebt u een afkeer van de bevindelijke prediking? Haat u het dat de vingers van de predikant binnen in uw consciëntie zijn? Hebt u er een afkeer van, dat uw hart onderzocht en doorzocht wordt, en dat al uw godsdienst aan stukken wordt gescheurd? O, u kunt erop rekenen, dat u, wanneer dit zo is, een 'verzadigde ziel' bent. Maar indien u een 'hongerige ziel' bent, dan 'hongert en dorst u naar de gerechtigheid'. Indien u hongert en dorst, dan moet u bij tijden een pijnlijke behoefte ondervinden. Er kunnen hier veel arme mensen zijn en het zijn de armen, die God merendeels verkoren heeft om rijk te zijn in geloof. Er kunnen hier veel arme mensen zijn, die weten wat het is een hongerige maag te hebben. Maar doet het u niet verlangen naar voedsel? Zo heeft ook de hongerige ziel haar behoeften. Ja, ze is vol van behoeften. En waaraan ze behoefte heeft, dat is iets, dat God alleen kan verschaffen. En het is genade, dat de geestelijke noden nooit zonder leniging zullen blijven. Want de Heere heeft beloofd de hongerigen met goederen te vervullen, terwijl Hij de rijken ledig wegzendt. *Amen.*

Vertaald uit: The Early Sermons - Deel III. Eerder vertaald in Schriftuur & Bevinding Deel III.